

Kronik

Kulturkalender

Kulturkalenderen, der udkommer som del af Diamanten, giver et samlet overblik over sæsonens udstillinger, koncerter, foredrag og arrangementer. Det samme gør den elektroniske kulturkalender, som findes via adressen <www.kb.dk>

Bøger og bibliotek

Werner Bests korrespondance

Den 25. september udkom *Werner Bests korrespondance med Auswärtiges Amt og andre tyske akter vedrørende besættelsen af Danmark 1942-1945*, som er udgivet i fællesskab af Det Kongelige Bibliotek og Selskabet for Udgivelse af Kilder til dansk Historie.

Udgivelsen blev markeret ved en reception på biblioteket, hvor den viden-

skabelige redaktør og udgiver, dr.phil. John T. Lauridsen talte om Werner Bests betydning for dansk besættelsespolitik. Herudover talte også lektor, ph.d. Sebastian Olden-Jørgensen (på vegne af *Kildeskriftsselskabet*) og professor, dr.phil. Per Øhrgaard (på vegne af *Carlsbergfondet*, som har bekostet trykningen af de ti bind). Per Øhrgaards tale er i øvrigt trykt i nærværende nummer af *Magasin*.

Sædvanligvis udkommer historiske kildeudgaver i denne størrelsesorden drypvist over en lang årrække, og det er derfor i sig selv usædvanligt, at Best-udgaven udgives samlet. Arbejdet med den har dog taget næsten ti år og har involveret en hel hær af studentermedhjælpere.

For at tilgodese historiestuderende, som ikke har mulighed for at erhverve hele udgaven, vil biblioteket i begyndelsen af det nye år udgive den videnskabelige indledning sammen med en række nyttige tillæg i en simpel etbinds udgave.

Tilhørerne studerer tibinds-kildeudgaven efter festtalerne i "Blixen".

Bogseminar 2012

Rækken af Det Kongelige Biblioteks årlige endagsseminarer med aspekter af bogens historie som tema begyndte i 1991. Det 18. i rækken afholdtes den 26. oktober 2012 og var i år uden et overordnet tema; bidragene fordelte sig derfor bredt i boghistorien. Programmet var følgende:

- Lunds domkyrkas medeltida handskrifter – Skrivare, givare och läsare. Ved *Thomas Rydén*, ph.d., Lunds Universitet, Afd. för Bok- och Bibliotekshistoria.
- Alfer og immigranter. Fantasi og hverdag i fotografiske billedbøger 1866-1975. Ved *Mette Kia Krabbe Meyer*, forskningsbibliotekar, ph.d., Det Kgl. Bibliotek, Kort- og Billedsamlingen.
- Smædevers som politisk kritik – Sladder og politisk dyd i Danmark i 1700-tallet. Ved *Christina Holst Færch*, ph.d., ekstern lektor, Aarhus Universitet, Institut for æstetik og kommunikation.
- “Min tjener sang også nogle ganske uartige vers”. Om Det Kongelige Biblioteks samling af Mazarinader (kritiske og satiriske tryksager fra La Fronde 1648-1653). Ved *Anders Toftgaard*, forskningsbibliotekar, mag.art. & ph.d., Det Kgl. Bibliotek, Håndskriftsafdelingen.
- Revolutionens morgenrøde – Kinnesiske plakater i Det Kongelige Biblioteks samlinger. Ved *Bent Lerbæk Pedersen*, forskningsbibliotekar, Det Kgl. Bibliotek, Forskningsafdelingen.

Ønsker De en invitation til næste års bogseminar kan de skrive til arrangøren, Lene Eklund-Jürgensen på mailadressen leek@kb.dk.

Bogforum 2012

I weekenden 9.-11. november deltog Det Kongelige Bibliotek i det store *Bogforum*, som efter 20 år i tiltagende trængsel i Forum på Frederiksberg i år rykkede ud i BellaCenter i Ørestaden.

Vanen tro delte biblioteket stand med Museum Tusulanums Forlag og Syddansk Universitetsforlag. *Bogforum* havde som helhed næsten 30.000 gæster og slog dermed alle rekorder fra Frederiksberg-tiden med ca. 20 % flere gæster end normalt. Efter sådan en oplevelse virker rygterne om den trykte bogs snarlige død stærkt overdrevne!

Det Kongelige Bibliotek på nettet

Georg Brandes' dagbøger

Under titlen “Kære dagbog” arrangerede biblioteket i foråret fire foredragsaftener om berømte dagbogsskrivere: Thorkild Hansen (ved Poul Behrendt), H.C. Andersen (ved Johan de Mylius), Søren Kierkegaard (ved Joakim Garff) – og Georg Brandes. Sidstnævnte var delt mellem Bruno Svindborg, der indledte med nogle betragtninger over dagbogsgenren som sådan og de meget forskellige måder, dagbøger kan føres på, og Jørgen Knudsen, der efter en mere overordnet karakteristik af Georg Brandes som dagbogsskriver fokuserede på dagbøgerne fra Georg Brandes' ophold i Berlin i starten af 1880'erne, herunder især de betragtninger i dagbøgerne, som den lidenskabelige og famøse affære med Lulu afstedkom. Skuespiller Ellen Hillingsø medvirkede som oplæser i samtlige foredrag.

Foredraget om dagbøger og Georg Brandes er nu i sin helhed online tilgængeligt og kan ses på Det Kongelige Biblioteks kanal på YouTube, <www.youtube.com/user/kongeligebibliotek> (scan her:)

Udstillinger

Nazismen i bladtegnerens streg
Bladtegnermuseets efterårsudstilling handlede om nazismen i Danmark og dermed de danske bladtegneres handling og ageren overfor selvsamme emne.

Udstillingen blev skabt i forbindelse med lanceringen af *Werner Bests korrespondance* (jfr. side 61) og giver et indblik dels i forholdene i Danmark generelt

under besættelsen, dels i forholdene for bladtegnerne, der på trods af formaninger og trusler kæmpede en brav kamp mod nazismens brutale tilsidesættelse af ytringsfriheden og de almene demokratiske rettigheder. Tegningerne er i sagens natur for de flestes vedkommende tegnet til den illegale presse.

Kirkebybroen, 24. september 2012 – 8. december 2012.

Udstillingen er desuden fastholdt i bogform: *Nazismen – i danske bladtegneres streg* udkom kort inden udstillingen lukkede primo december, og der er således mulighed for at gense alle ca. 75 tegninger af 19 forskellige bladtegnere.

Bogen kan købes i Diamantinformation eller i bibliotekets webshop, <webbutik.kb.dk>

Det er løgn!

Er videnskab til at stole på? I langt de fleste tilfælde er svaret heldigvis ja, men nu og da går det galt. Forskere snyder med deres data, fordrejer resultater eller kopierer andres arbejde. Udstillingen *Det er løgn – Forskerfusk og forfalskninger* inviterer gæsten med på opdagelse og opklaring af 19 bemærkelsesværdige sager, hvor eksperterne har snydt.

Udstillingen er opbygget som et kontorlandskab med arkivskabe og skriveborde, hvor gæsten selv kan gå på opdagelse på hylder og i mapper. I skrivebordslampernes skær kan en lang række originalgenstande ses, og de utrolige historier oprulles som en slags detektivhistorier, hvor persongalleriet stilles op og gæsten kan følge opklaringen af snyderiet – hvad enten det blev opdaget efter to uger eller efter 600 år.

De seneste år har set en stigning i tilfældene af videnskabelig uredelighed, men forskere, der fusker, er langt fra noget nyt fænomen. Eksemplerne i udstillingen strækker sig fra et betydningsfuldt, men fiktivt brev i middelalderens magtkampe mellem kirke og kejser over bagtalelser og bedrag blandt 1600-tallets astronomer til den nuværende, uofficielle verdensmester i snyd med videnskabelige artikler: Anæstesi-lægen Yoshitaka Fujii, der i 2012 blev afsløret i at have forfalsket intet mindre end 172 videnskabelige artikler!

Flere af sagerne drejer sig om opdagelser, som en nation, et forskermiljø eller en hel verden, ville ønske fandtes:

Det gælder Piltdown-manden, der i 1910'erne endelig bragte Storbritannien ind i kapløbet med Tyskland og Frankrig om evolutionens *missing link* – og det gælder i høj grad den pinlige historie fra 1982, da det tyske magasin *Stern* kunne offentliggøre Adolf Hitlers hidtil ukendte personlige dagbøger. Fundet var en sensation, for hele verden ville naturligvis gerne vide, hvad der var foregået i hovedet på den tyske folkeforfører. *Sterns* oplag strøg i vejret, journalisten bag historien tjente en formue – og det samme gjorde småsvindleren, der personligt havde fremstillet de 63 bind.

I en liga for sig er filosofen Friederich Nietzsches opportunistiske og racistiske søster, Elisabeth Förster-Nietzsche, der efter hans død udgav manipulerede udgaver af hans efterladte skrifter – til stor ideologisk glæde for naziregimet og til lige så stor skade for Nietzsches eftermæle, der den dag i dag lider under søsterens falske kobling af hans tanker til nazismen. I udstillingen er det for øvrigt muligt at se originalmanuskripter af Nietzsche – formentligt for første gang i Danmark.

En aktuel og uafsluttet sag vedrører en af Det Kongelige Biblioteks største skatte, Guaman Pomas *Nueva Corónica*, den eneste kendte skildring af det spanske kolonisamfund i Peru set med en indfødt Inka-indianers øjne. Siden 1995 har italienske forskere anfægtet, at Poma er forfatter til krøniken. To af Det Kongelige Biblioteks eksperter har gransket bevismaterialet, og deres arbejde er fulgt og filmet af to DR-journalister. Filmen kan ses på udstillingen, og i nærværende nummer af *Magasin* udreder eksperterne problemstillingen i artiklen "Afslørende streger".

Konsekvenserne af bedrag kan være store: Spild af samfundsressurser, forkerte politiske beslutninger og – når det afsløres – mistillid til forskningen og den søgen efter sandhed eller lovmæssigheder i kultur og natur, der er forskningens formål. Udstillingen fortæller også om arbejdet og kriterierne for snyd hos videnskabens vagthund: Udvalgene for Videnskabelig Uredelighed.

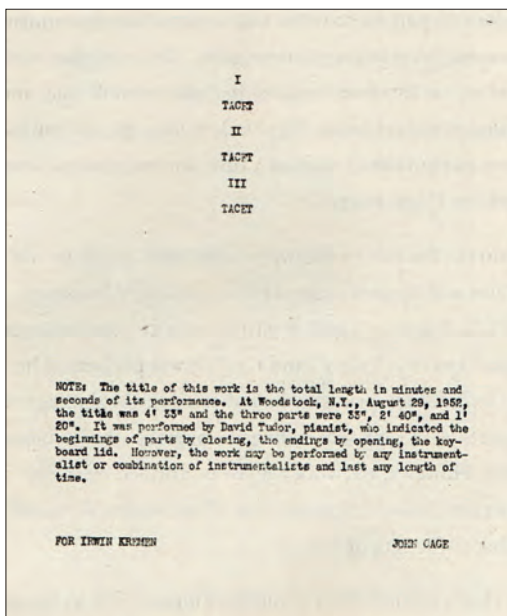
Søjlesalen, 6. oktober 2012 – 16. marts 2013.

Foredrag

Tilfældighedernes spil – veje til John Cage. Foredrag og boglancering

"Stilhed eksisterer ikke – der er altid noget at opleve, noget at lytte til; lyde er interessante i sig selv, ikke kun når vi kalder dem musik."

Den amerikanske komponist John Cage (1912-1992) voksede tidligt i sit liv ud af – eller rettere: ud over – rollen som komponist og udviklede sig til en af de mest indflydelsesrige kunstnere i de 20.

Partituret til John Cages vel nok mest berømte komposition, 4'33".

Det er oprindeligt skrevet for klaver, men pga. dets popularitet har talrige arrangører i tidens løb orkestreret det for forskellige kammermusikalske besætninger.

århundrede. Han har efterladt sig tydelige spor både i billedkunst, digtning, dans og arkitektur, naturligvis ikke mindst i USA.

På musikkens område er fænomener som minimalisme, performance art, præpareret klaver, slagtpørsorkestre etc. nærmest utænkelige uden Cage, og komponister så forskellige som Stockhausen, John Lennon, Philip Glass, Feldman, Lutoslawski, Laurie Anderson og Tan Dun har henvist til inspiration fra Cage – hvad der desuden også gælder for en lang række visuelle kunstnere, f.eks. Andy Warhol, Yves Klein, Joseph Beuys og Chris Burden.

På John Cages 100-års fødselsdag onsdag 5. september udkom Karl Aage Rasmussens bog *Tilfældighedernes spil – veje til John Cage*, i hvilken forfatteren tegner et portræt af mennesket Cage og beskriver den tankemæssige og psykologiske baggrund for hans omfattende livsværk og hans afvisning af det traditionelle musik- og kunstbegreb.

John Cage mente, at ting som blot sker, ofte er mere interessante end ting, som er nøje planlagt. Han ville skabe en kunst uden hensigter, og som metode valgte han tilfældighed.

Man kan få den tanke, at når vor dagligdag er så bugnende fuld af musik – i hjemmet, i bilen, i elevatoren, på kontoret, i kantinen, i stormagasiner, i banker eller fly osv. – så er forklaringen slet ikke kærlighed til musik, men frygt for stilhed – en stilhed der symboliserer tomhed, forladthed, ensomhed. Cage gjorde enkelt og ligetil opmærksom på, at stilhed ikke eksisterer, at der altid er noget at opleve, noget at lytte til; og at lyde er interessante i sig selv, ikke kun når vi kalder dem musik.

På baggrund heraf fortalte forfatteren ved lanceringen om de sjældent omtalte, meget personlige livsoplevelser, der kom til at danne baggrund for Cages tænkning og kunstsyn, og han berettede desuden om sine personlige møder med Cage.

International Forfatterscene

Hans Magnus Enzensberger

Tyskland

Onsdag den 5. september 2012

International Forfatterscene tog hul på efterårssæsonen den 5. september med et besøg af Hans Magnus Enzensberger – en af tysk litteraturs mest skelsættende skribenter. Han er lyriker og essayist, har skrevet teaterstykker, hørespil og radiomontager, virket som kritiker, oversætter og udgiver. Anledningen til Enzensbergers besøg i Den Sorte Diamant var Gyldendals udgivelse af professor Per Øhrgaards bog *Om litteratur – en introduktion til Enzensbergers forfatterskab*.

Bogen består af et nøje afstemt udvalg af Enzensbergers aktuelle og inspirerende tekster om litteratur og dens betydning. I spændingsfeltet mellem poesi og videnskab udforsker Enzensberger, der har en doktorgrad i litteratur og filosofi,

litteraturens mange roller – traditionelt, historisk og filosofisk. Han reflekterer over emner som eksempelvis litteraturens indflydelse på livet og omverden, lige fra den danske lyriske modernisme til ordbøger, men griber også i egen barm og præsenterer selvbiografiske essays, der blandt andet fortæller om hans gemmested under 2. verdenskrig; det gamle stadsbibliotek i Burggasse. Alle er de tekster, der med Enzensbergers velkendte levende og humoristiske pen formidler hans skarpe betragtninger af litteraturens verden.

Isabel Allende

Chile

Tirsdag den 2. oktober 2012

Med magi, glødende retsind og et gudsbenådet fortælle-talent har Isabel Allende tryllebundet læsere verden over. Hun er

Hans Magnus Enzensberger i samtale med professor Per Øhrgaard.

aktuel med romanen *Mayas Notebook*, der dannede udgangspunkt for samtalen på Internationale Forfatterscene. *Mayas Notebook* er fortællingen om en ung amerikansk pige, der flygter fra en ubærlig tilværelse med stoffer, kriminalitet og prostitution og havner på en afsidesliggende ø ud for Chiles kyst. Her, blandt forunderlige skæbner og figurer, skriver hun sin gruopvækkende historie, afslører en frygtelig familiehommelighed og påbegynder den mest betydningsfulde rejse af alle – rejsen til sit eget indre.

Netop historienes forunderlige islæt er Isabel Allende kendt for. Hun er en af skaberne af magisk realisme – en gren inden for den litterære genre realisme, der med en række latinamerikanske forfattere brød frem i 1970'erne og 1980'erne og som kombinerer socialrealisme med magiske, mystiske og overnaturlige hændelser, som vi kender dem fra eventyr. Et velkendt eksempel er hendes debutroman *Åndernes Hus*.

Allendes romaner kredser typisk om emner som retfærdighed og loyalitet, frihed og passion. Og især kvinder og feminisme har en stor plads i hendes hjerte, for kvindekampen er ifølge Allende langt fra slut. Derfor, som i *Mayas Notebook*, spiller kvinden ofte den bærende karakter i den efterhånden imponerende række af romaner fra Isabel Allendes hånd.

Orhan Pamuk

Tyrkiet

Torsdag den 25. oktober 2012

Orhan Pamuk gæstede København i oktober i anledningen af overrækkelsen af Sonningprisen. Han er kritisk intellektuel, politisk kontroversiel og Nobelpristager og han har i Istanbul grundlagt

Orhan Pamuk – nu også museumsinspektør.

et museum for sin egen roman, den måske smukkeste kærlighedshistorie skrevet i nyere tid: *Uskyldens Museum*.

Ingen tyrkisk forfatter er som Orhan Pamuk blevet darling i vestlige, litterære kredse. En ægte kosmopolit, med demokratiske idealer og med en fantastisk evne til at forene vestlig modernisme med orientalsk fortælletradition. Pamuk står bag en række mesterværker der allerede har karakter af litterære klassikere som: *Sne, Mit navn er Rød, Istanbul, Uskyldens Museum* og senest *Den naive og sentimentale romanforfatter*.

I Tyrkiet er han både elsket og hadet. Han betragtes som en stor forfatter, men hans romaner anses også for at være udfordrende litteratur, der trykker på politiske og lyssky akilleshæle. Af samme grund har han vundet stor prestige – ikke mindst i udlandet, hvor opbakningen bag Pamuks kamp via ordets magt er stor: “One of the worlds finest living writers ...” skrev det britiske dagblad *Independent* for nylig om ham.

Pamuks vestligt inspirerede holdninger kommer ikke af ingenting: Han blev født i 1950'ernes Istanbul og voksede op i en stor familie i det rige og vestligt prægede område af Nisantasi, som han bl.a. har beskrevet i sin erindringsbog *Istanbul*, der indbragte ham Nobels Litteraturpris i 2006. Hele sin barndom drømte han om at blive kunstner. Det var rollen som forfatter der blev hans skæbne, en skæbne, der indtil videre har betydet 30 år som succesfuld skribent som bindeled mellem østlig og vestlig kultur.

Eugen Ruge Tyskland

Torsdag den 8. november 2012

Eugen Ruge debuterede med manér, da han i 2011 vandt Deutsche Buchpreis for sin første roman, *In Zeiten des Abnehmens Lichts*.

Eugen Ruge er født i 1954 og egentligt uddannet matematiker, men siden midten af 1980'erne har han arbejdet som manuskriptforfatter, dokumentarfilmsinstruktør og oversæt-

Jan Guillou på International Forfatter-scene i samtale med redaktionschef på DR Kultur, Kåre V. Poulsen.

ter. Han voksede op i Østtyskland i en familie, der var præget af Sovjettiden, og det er hans egen families historie, der danner udgangspunkt for debutromanen. Romanen strækker sig over 50 år og afspejler DDR's historie i fire generationer af en familie. En underholdende saga, der med humor på en og samme tid skildrer en slægt, et lands historie og socialismens utopi.

Jan Guillou Sverige

Fredag den 9. november 2012

Jan Guillou er en af de forfattere, hvis bøger har nået så stor udbredelse, at navnene på hans karakterer – som agent Carl Hamilton og tempelridderen Arn – nærmest er blevet folkejeje.

Men den 68-årige Jan Guillou popularitet skyldes ikke, at han lefler for sit publikum: Han er en skarp og kontroversiel kommentator i *Aftenposten*, og han har erklæret, at han vil bruge resten af sit professionelle liv på en romanserie om det 20. århundrede. Første bind var den roste *Brobyggerne* (2011) og nu er Guillou klar med næste kapitel, romanen *Dandy* (2012).

Hvor *Brobyggerne* kredsede om ingeniørkunst og teknik i begyndelsen af 1900-tallet, beskæftiger *Dandy* sig med de skønne kunstners verden, som også var præget af tidens optimistiske forestillinger.

Dandy foregår i England, hvor de to unge gentlemen – den ene figuren Sverre fra *Brobyggerne* – bor på godset Manningham og bevæger sig blandt kunstnere og bohemer i London, heriblandt den frigjorte Bloomsbury-gruppe.

Stemmingsbillede fra Students Only! Semesterstartsfest 7. september 2012.

Students Only!

Semesterstartsfest 7. september 2012

Livemusik, lyrik, lydkunst, dj, videokunst

For fjerde år i træk blev Diamanten omdannet til intellektuel natklub, da Students Only! indtog bygningen og bød de studerende velkommen til et nyt semester fredag den 7. september – i år med temaet *Forførelse*.

I lyset af Obscuras videokunst kunne man høre Claus Hempler læse digte iblandt musik af bl.a. Rangleklods, Linkoban, Copia Doble Systema, Lilla Sålskapet, Michael Møller, Andreas Borregaard og Idil Alpsyoy med dans af Eli El Sultan.

Se <www.studentsonly.dk> for kommende arrangementer.

Koncerter

DiamantEnsemblet

DiamantEnsemblet åbnede sæsonen tirsdag den 4. september 2012 med en koncert med fokus på dansk kammermusik for blæsere af Jørgen Jersild (1913-2004) og Herman D. Koppel (1908-98).

De to komponister er fra samme tid, men med meget forskellige historier. Jersilds produktion er ikke stor og kun få af hans værker bliver stadig spillet i dag. Hans musik opleves som fransk-påvirket, hvilket han også selv har erkendt, og værkerne indeholder en "enkelhed og ubesværethed" som Karl Aage Rasmussen beskrev det i sin tale, da Jersild modtog Carl Niensens hæderslegat i 1999.

Herman D. Koppel er blevet kaldt en af de største musikalske personligheder i dansk musikliv i det 20. århundrede. Koppel debuterede som pianist fra Musikonservatoriet i København i 1930, men det var især som komponist han opbyggede sin enestående karriere. Han var stort set autodidakt og inspireret af bl.a. Carl Nielsen, Bela Bartók, Igor Stravinskij – og af jazz.

Programmet var:

- Jørgen Jersild: *At spille i skoven*, serenade for blæserkvintet
- Herman D. Koppel: *Klaversekstet, op. 36*, for blæserkvintet og klaver
- Ludvig van Beethoven: *Septet, op. 20*, for klarinet, horn, fagot, violin, bratsch, cello og kontrabas

**DiamantEnsemblet
& Saleem Abboud Ashkar**
Tirsdag den 23. oktober 2012

DiamantEnsemblet fik ved denne koncert igen besøg af den palæstinensisk-israelske pianist Salem Abboud Ashkar. Det er tredje gang, han har optrådt på scenen i Dronningesalen.

Saleem Abboud Ashkar er født og opvokset i Nazareth, og først efter et par år i skole hørte han for første gang overhovedet et klaver. Derefter blev han sikker på, at sådan eet måtte han spille på!

Hårdt arbejde og musikalitet førte ham til studier først på Royal Academy of Music i London og siden til Musikonservatoriet i Hannover. Siden har han bl.a. haft et tæt samarbejde med Daniel Barenboim og er herhjemme kendt for et tæt forhold til violinisten Nikolaj Znaider med hvem han bl.a. har givet recitals i New York, Milano og Wien.

Ashkar spillede ved koncerten en kammermusikalsk udgave af sit kerne-repertoire, nemlig to klaverkoncerter af Mozart:

- Wolfgang A. Mozart: *Koncert nr. 9*, Es-dur, 'Jeunehomme'
- Wolfgang A. Mozart: *Koncert nr. 12*, A-dur.

**DiamantEnsemblet
& Copenhagen Guitar Duo**
Tirsdag den 13. november 2012

Copenhagen Guitar Duo – bestående af Martin Buono og Allan Sjølin – har bestået i mere end et årti og har været prisvindere ved den årlige kammermusik-konkurrence på Det Kgl. Danske Musikonservatorium.

Denne aften spillede duoen sammen med DiamantEnsemblet bl.a. et værk af den italienske komponist Luigi Boccherini, der boede og arbejdede i Spanien fra slutningen af 1760'erne.

Copenhagen Guitar Duo har en stor kærlighed til latinamerikansk musik, og programmet inkluderede derfor Piazzollas kendte tango, *Libertango*, der er blevet brugt af mange og findes i et utal af versioner, bl.a. i Grace Jones' sang *I've Seen That Face Before*:

- Darius Milhaud: *La cheminée du Roi René*, for blæserkvintet
- Maurice Ravel: *Tombeau de Couperin*, arr. for blæserkvintet
- Luigi Boccherini: *Fandango*, fra kvintet, D-dur, G 448, arr. for guitar duo og strygekvintet
- Astor Piazzolla: *Libertango*, for guitar duo og ensemble

Fyraftenskoncerter

med Sjællands Strygekvartet

Sjællands Strygekvartet har i efteråret givet tre fyraftenskoncerter i Diamanten med Beethoven som rød tråd – og et par prominente gæster:

Johan Reuter, baryton

Tirsdag den 25. september 2012

Johan Reuters omfattende internationale koncertkarriere har bragt ham verden rundt til førende koncerthuse og festivaler som bl.a. Wagner-festspillene i Bayreuth og festspillene i Salzburg. Programmet var:

- Ludwig van Beethoven: *Strygekvartet, op. 59 nr. 2, e-mol*
- Franz Schubert: Udvalgte lieder med strygekvartetakkompagnement: *Im Frühling, Der Wanderer, Der Wanderer an den Mond, Ständchen, Der Schiffer, Der Einsame og Der Erlkönig.*

Benjamin Koppel, saxofon

Tirsdag den 30. oktober 2012

Benjamin Koppel optrådte sammen med Sjællands Strygekvartet og opførte sin fars *Kvintet* for mezzosaxofon og strygekvartet. Under koncerten fortalte han også om tilblivelsen af verdens første mezzosaxofon.

- Anders Koppel: *Kvintet* for mezzosaxofon, to violiner, bratsch og cello
- Ludwig Van Beethoven: *Strygekvartet, op. 59 nr. 1.*

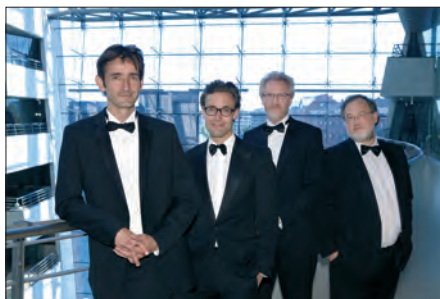
Benjamin Koppel.

Peter Heise

Onsdag den 21. november 2012

Sjællands Strygekvartet afrundede sæsonen med et rent strygerprogram, nemlig:

- Ludwig van Beethoven: *Strygekvartet, opus 59 nr. 3, C-dur*
- Peter Heise: *Strygekvartet nr. 4, c-mol*

Sjællands Strygekvartet blev dannet i 2004 af fremtrædende musikere fra Sjællands Symfoniorkester. Med et stærkt kammerrepertoire kombineret med en forkærlighed for sjældent spillede værker er kvartetten blevet modtaget varmt af det internationale og danske publikum.

Kvartetten består af Phillipe Benjamin Skow, violin, John Bak Dintzen, violin, Bernd Rinne, bratsch og Richard Krug, cello.

Golden Days Festival

Hvert år formidler Golden Days Festival en bid af Danmarks historie på en ny måde. I år stod festivalen i 1950'ernes tegn, og i den anledning dannede Dronningesalen ramme om en koncert med nogle af den klanglige modernismes absolutte klassikere.

Athelas & Modernismen
1950'erne – en musikalsk opbrudstid
Fredag 14. september 2012

I et vekselspil mellem lydcollage, sinfonietta-koncert og a cappella-kor fremførte Athelas Sinfonietta Copenhagen, Mogens Dahls Kammerkor og Danmarks Ungdomsensemble modernismen i alle farver.

Publikum oplevede en aften med flydende overgang fra tonalitet til atonalitet. En sanselig og historisk vandring der viste den danske musik i forhold til den centraleuropæiske avantgarde og lydcollagens barndomstid i perspektiv til samtidens kompositionsmusik.

Programmet inkluderede en række værker, der kun sjældent bliver opført:

- Karlheinz Stockhausen: *Gesang der Jünglinge*
- Pierre Schaeffer: *Etude aux chemins de fer*
- K. Stockhausen: *Chöre für Doris*
- Ib Nørholm: *Tabeltrio*
- Else Marie Pade: *En dag på Dyrehavsbakken*
- Per Nørgård: *Konstellationer*
- Pelle Gudmundsen-Holmgreen: *In terra pax*
- K. Stockhausen: *Kontrapunkte*

Copenhagen Chamber Music Festival 2012

Copenhagen Chamber Music Festival blev stiftet sidste år af Trio con Brio, og opbakningen til den nye festival var så stor, at den dynamiske dansk-koreanske trio igen i 2012 fandt et nyt hold internationale solister og ensembler, der i inspirerende og intensivt fællesskab forbedrede en god håndfuld koncerter på flere københavnske scener, bl.a. i Den Sorte Diamant, hvor dagen begyndte med et kursus om – naturligvis – kammermusik, efterfulgt af to koncerter, hvor Trio con Brio fik selskab af medlemmer af Fauré Kvartetten m.fl.

Kammermusik-kursus

Lørdag den 29. september kl. 13:00

Hvad er kammermusik egentlig for en størrelse? Musikforfatter Valdemar Lønsted gav på dette lynkursus et overblik over kammermusikkens historie og kom med eksempler fra dagens program ved Copenhagen Chamber Music Festival.

Trio con Brio – Soo-Jin Hong, violin – Soo-Kyung Hong, cello – Jens Elvekjær, klaver.

Tidens ende

Lørdag den 29. september kl. 17:00

Koncert med Trio con Brio og Fauré Kvartetten: Dmitrij Sjostakovitj: *Klaverkvintet, g-mol, op. 57* og Olivier Messiaen: *Kvartet til tidens ende* for klarinet, violin, cello og klaver.

Virtuosi!

Lørdag den 29. september kl. 20:00

Koncert med Trio con Brio og Fauré Kvartetten: En aften med virtuosier fra kammermusikkens verden. Værker af bl.a. Dmitrij Sjostakovitj, Mikhail Glinka, Magnus Lindberg, Johannes Brahms, Moritz Moszkowski, Tor Aulin, Maurice Ravel, Eduardo Hubert og Wilhelm Fitzenhagen.

Udover Trio con Brio medvirkede:

- Natalia Prishpenko, violin
- Erika Geldsetzer, violin
- Karen Gomyo, violin
- Tatjana Masurenko, bratsch
- Andreas Brantelid, cello
- Olli Leppäniemi, klarinet
- Dirk Mommertz, klaver

Music Around: London

Endnu en festival fandt sted i Københavnsområdet i efteråret: *Music Around* løb i perioden 3.-14. oktober, og der foregik en bred vifte af arrangementer på begge sider af Øresund: Fra renæssance- og barokmusik til symfoniske klassikere fra tiden omkring år 1900 og frem til i dag. Temaet i år var London.

London Sinfonietta & Theatre of Voices

Lørdag den 6. oktober 2012

Den danske komponist Pelle Gudmundsen-Holmgreen fylder 80 år i 2012, og det fejrede Det Kongelige Bibliotek i samarbejde med SNYK (Sekretariatet for ny kompositionsmusik) og Musik i Syd med dette fornemme internationale gæstespil.

Til koncerten opførtes udelukkende værker skrevet af Gudmundsen-Holmgreen specielt til London Sinfonietta og Theatre of Voices.

Pelle Gudmundsen-Holmgreen.

London Sinfonietta har eksisteret siden 1968. Det britiske kammermusikensemble er specialiseret i samtidsmusik og samarbejder ofte på tværs af genrer med blandt andet koreografer og videokunstnere.

Ved denne koncert spillede London Sinfonietta sammen med Theatre of Voices, der er kendt som et af de mest fremtrædende vokalensembler i Europa. Ensemblet har turneret verden rundt, og har en gang tidligere besøgt Dronningesalen i 2009 med Karlheinz Stockhausens sjældent opførte værk "Stimmung". De er ledet af den prisvindende dirigent Paul Hillier (som det danske koncertpublikum også kender som leder af vokalensemblet Ars Nova).

Musiklivet i London 1720-1800 – fra Händel til Haydn og Mozart Mandag den 8. oktober 2012

Forskningsprofessor Niels Krabbe fra Dansk Center for Musikudgivelse (der holder til på Det Kongelige Bibliotek) har blandt flere specialer musiklivet i London i perioden fra ca. 1720 til 1800 – en spændende periode i Londons historie, både kulturelt og samfundsmæssigt. Niels Krabbe tegner denne eftermiddag et billede af Londons frodige musikliv fra Händel til Haydn og Mozart.

Benjamin Grosvenor, klaver Tirsdag den 9. oktober 2012

Den efterspurgte britiske pianist Benjamin Grosvenor er blot 20 år gammel og har allerede høstet store anmelderroser for en "formidabel teknik og intelligens og

overbevisende fortolkningsevne," (New York Times). I oktober gav han koncert i Det Kongelige Bibliotek med et soloprogram, der kom godt rundt i musikhistorien – fra Bach til Granados.

Benjamin Grosvenor er uddannet på Royal Academy of Music i London og har modtaget undervisning hos bl.a. Christopher Elton, Leif Ove Andsnes, og Arnaldo Cohen. Han nævner stadig sin mor som en vigtig musikalsk inspiration.

CD-release

Artved & Emborg: Unfaithful

DiamantEnsemblets leder, oboisten Max Artved og jazzpianisten Jørgen Emborg har længe arbejdet på deres fælles CD, *Unfaithful*, og lørdag den 17. november udkom den.

Max Artved fortæller om tilblivelsen af CD'en:

"Titlen var min idé og skulle vise den fascination, vi begge føler for hinandens musik. *Unfaithful*, eller utro, må man jo normalt ikke være. Men inden for musikken kan man jo godt tillade sig et kærlighedsforhold til en genre man ellers ikke til hverdag 'deler sin tilværelse med'. Sådan begyndte det, da jeg i 2011 ringede til Jørgen og spurgte, om han ville vove sig ud på usikker grund sammen med mig. Prøve at ramme en stil, hvor vi begge kunne yde noget af vores bedste, men som ikke var musik, som den vi plejer at spille."

"Musikken blev til *Clazz Music* – en blanding af jazz og klassisk, eller måske rettere: hverken jazz eller klassisk," siger Max Artved, og afslutter: "Det er jo set før, det ved vi godt, og på den måde ikke noget nyt under solen. Denne CD er vo-

res bud på stilen mellem jazz og klassisk. Vi har nydt at være 'utro'."

Lyt eventuelt til en lille smagsprøve:
<www.jorgenemborg.dk/unfaithful.asp>

India Today Festival

Tha Ka Dhi Mi Tha Ka Tha Ki Ta
India Today
Tirsdag den 27. november 2012

I anledning af festivalen India Today – Copenhagen Tomorrow gæstede indiske topmusikere et udvidet FIGURA Ensemble sammen med den norske superinstrumentalist Thomas Strønen ved en koncert, hvor den stramme nodemusiks formidlere mødte indiske musikere, der ikke læser en eneste node. Velkommen til et enestående møde mellem øst og vest!

Indisk "klassisk" musik er en historisk og kulturelt utrolig højt udviklet musiktradition, der særligt i de sidste 50 års amerikanske- og europæiske musikhistorie har sat sine tydelige spor – fra Beatles til Karlheinz Stockhausen.

India Today-koncerten "Tha Ka Dhi Mi Tha Ka Tha Ki Ta" bød på nye værker af de danske komponister Peter Bruun og Anders Brødsgaard, hvoraf sidstnævnte før har brugt principper fra indisk musik i sine kompositioner; Anders Brødsgaard har en særlig interesse i de indiske trommeteknikker og mønstre, som er utroligt

komplicerede, men meget betagende for et vestligt øre. Sammen med de danske værker opførtes der nye værker af Prakash Sontakke – indisk musiker og vokalist, der både improviser og komponerer.

Desuden medvirkede flere andre musikere, bl.a. indiske Adarsh Shenoy K og norske Thomas Strønen. Shenoy er en indisk tablaspiller, der har store evner indenfor nyskabende musikgenrer. Strønen er norsk percussionist med stor erfaring som brobygger mellem østlig og vestlig musiktradition.

FIGURA Ensemble består af en sanger, tre musikere, en komponist, en digter og en arkitekt – et musikalsk kollektiv i særklasse. Hver især er de syv faste kunstnere i FIGURA blandt Danmarks mest profilerede.

Gennem de sidste 19 år har FIGURA udfordret både samarbejdspartnere og publikum med exceptionelle koncerter og moderne musikdramatik.

Medvirkende:

- Prakash Sontakke, sang, indisk slide guitar
- Helene Gjerris, sang
- Anna Klett, klarinetter
- Torben Snekkestad, saxofon
- Jesper Egelund, kontrabas
- Thomas Strønen, percussion
- Adarsh Shenoy K, tablas
- Frans Hansen, slagtøj

Kulturnat 2012

Fredag 12. oktober 2012

I år slog Det Kongelige Bibliotek dørene op for Kulturnatten med temaet: VAND – På den ene side en livgivende, nærmest magisk substans. På den anden side en potentielt altødelæggende kraft af overjordiske dimensioner.

Bibliotekets Bevaringsafdeling gav førstehjælp til vandskadede bøger og lærte publikum, hvordan man bedst sikrer sine egne bøger, billeder og diverse papirgenstande imod skybrud og andre vandbase-rede naturkatastrofer.

Og Kort- og Billedafdelingen havde arrangeret en udstilling om historiske stormfloder og landskabsændringer fra 'Den Store Manddrukning' i 1362 og frem til i dag.

Aftenen igennem var Diamanten indhyllet i en spektakulær lyddekoration sat i scene af komponisten, sangeren og lydkunstneren Louise Alenius Boserup (billedet).

Konserveringstekniker Iben Bak Christensen (t.v.) demonstrerer, hvad der sker, når bøger bliver dyppet i et vandfyldt akvarium!

Erhvervelser

Håndskriftafdelingen

Leonard W. Malones papirer

Leonard W. "Skip" Malone, journalist og forfatter, blev uddannet på det journalistiske fakultet ved Boston University og efter at have aftjent sin værnepligt i den amerikanske styrke i det daværende Vesttyskland kom han som 25-årig til Danmark i begyndelsen af 1960'erne.

Han introducerede og formidlede dele af den amerikanske kultur, dels som skribent i *Politiken* og *Ekstra Bladet*, dels i radio og TV. Til sidstnævnte producerede han bl.a. tre udsendelser om kulturen blandt New Yorks sorte. Han var en stor jazzkender og producerede radio og TV om jazznavne og -temaer.

Da København i 1996 var europæisk kulturby, skabte han sammen med tre andre sorte amerikanere, der ligeledes var bosat i København, en stor musik- og danseforestilling om tenorsaxofonisten Dexter Gordon, som op gennem 1960'erne satte København på jazzens verdenskort. Han var en skarp iagttagere af raceproblemer og har udgivet bøger og skrevet artikler om emnet.

Leonard W. Malone var dansk gift og takket være en donation fra fotograf Kirsten Malone har Håndskriftafdelingen modtaget en stor samling efterladte papirer, der dokumenterer Malones interesser og arbejde. Herunder materiale ifm. udarbejdelsen af dokumentariske film om jazzmusikerne Duke Ellington og Dexter Gordon, men også Leonard W. Malones politiske engagement, bl.a. i tilknytning til The Black Panther Party udgør dele af samlingen.

Forsiden: Søren Kierkegaard med røde læber – grafik i anledning af Students Only! Semesterstarts festen 7. september, som havde *forførelse* som tema. Originaltegningen er udført af fætteren N.C. Kierkegaard omkring 1840.

Bagsiden: Efteråret 2012 stod i festivalernes tegn; her er det logofotoet for festivalen *India Today – Copenhagen Tomorrow*, som afholdt koncert i Den Sorte Diamant i november. Se mere side 75.

